

Binnen de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat hebben verschillende fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat over haar brief over de aanscherping van de uitstootnormen voor fijnstof uit pluimveestallen (Kamerstuk 30 175, nr. 437).

De voorzitter van de commissie,
Tjeerd de Groot

De adjunct-griffier van de commissie,
Koerselman

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inhoudsopgave

Inleiding
VVD-fractie
D66-fractie
PVV-fractie
CDA-fractie
GroenLinks-fractie
Partij voor de Dieren-fractie
ChristenUnie-fractie
SGP-fractie
BBB-fractie

Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met veel belangstelling kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (Kamerstuk 28 973, nr. 437) en van de aanpak van de pluimveesector voor reductie van de emissie van fijnstof (PM₁₀) en hebben daar nog een aantal vragen over.

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief over de aanscherping van de fijnstofuitstootnormen voor pluimveestallen. Een schone en gezonde lucht is voor iedereen in Nederland belangrijk en specifiek voor mensen die reeds last hebben van hun luchtwegen of longen. Daarom zullen diverse sectoren een bijdrage moeten leveren aan het terugdringen van de fijnstofuitstoot. Zo ook de pluimveesector. Over de beoogde doelen en gezondheidswinst hebben deze leden een aantal vragen.

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de betreffende beleidsbrief en willen de Staatssecretaris nog enkele vragen voorleggen.

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat er vertrouwen spreekt uit het besluit om het voorstel van de sector met een generieke aanpak, aangevuld met een hotspotaanpak op hoofdlijnen, over te nemen. Deze leden hebben nog enkele specifieke vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben de stukken gelezen en hebben enkele opmerkingen.

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben met verbazing kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris over de aanscherping van de uitstootnormen voor fijnstof uit pluimveestallen. Zij zijn blij dat er constructieve gesprekken met de sector zijn gevoerd en dat deze hebben geleid tot een fijnstofreductieplan waarbij de Staatssecretaris grotendeels kan aansluiten. Zij hebben nog enkele vragen.

De leden van de SGP-fractie hebben kennisgenomen van de Kamerbrief over het aanscherpen van de uitstootnormen voor fijnstof uit pluimveestallen. Zij waarderen het dat de Staatssecretaris het sectorplan wil overnemen. Zij hebben wel enkele vragen.

De leden van de Volt-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris ten behoeve van de aanscherping van de uitstootnormen voor fijnstof uit pluimveestallen op 2 februari 2023. Deze leden hebben hierover geen vragen.

Het lid van de BBB-fractie heeft kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris inzake de aanscherping van uitstootnormen voor fijnstof uit pluimveestallen en heeft daar een aantal vragen en opmerkingen over.

VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie lezen dat de Staatssecretaris heeft gekozen voor het overnemen van het plan van aanpak van de sector en dat zij daarbij de reductiedoelstelling van 70% in fijnstofemissies voor nieuwbouw loslaat. Kan zij aangeven waarom zij deze keus maakt en kan de Staatssecretaris aangeven hoeveel nieuwbouwstallen zij in de periode tot 2033 verwacht? Deze leden lezen dat de pluimveesector voor 14% van de emissie van fijnstof (PM₁₀) in 2019 verantwoordelijk is. Uit onderzoek van het RIVM (RIVM-briefrapport 2022-0094, R.J.M. Maas et al.) blijkt dat in het scenario voorgenomen energie- en schoneluchtbeleid (VES) PM₁₀ nagenoeg in heel Nederland onder de norm terechtkomt. Kan de Staatssecretaris aangeven in hoeverre de beschreven reductiedoelen uit het sectorplan bijdragen aan de PM₁₀-doelen in relatie tot de EU-doelstellingen, zoals beschreven in de Herziening van de richtlijn luchtkwaliteit?

De leden van de VVD-fractie lezen dat fijnstof van pluimveestallen voornamelijk uit PM₁₀ bestaat. Deze leden lezen in de brief van de Staatssecretaris van 1 juli jl. dat diverse onderzoeken (TNO, RIVM) worden uitgevoerd naar de gezondheidseffecten van verschillende typen fijnstof en de chemische samenstelling. Kan de Staatssecretaris aangeven of fijnstof afkomstig van pluimveestallen in die onderzoeken wordt meegenomen? Kan zij aangeven wanneer de uitkomsten van die onderzoeken beschikbaar zijn?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de reductiedoelstelling voor pluimveestallen in zogenaamde «hotspots» groter is dan voor overige stallen. Deze leden lezen in het sectorplan eveneens dat de definitieve vaststelling van «hotspots» vanwege het korte tijdsbestek niet mogelijk was. Kan de Staatssecretaris wel aangeven waar de zogenaamde «hotspots» zich bevinden? En kan zij aangeven in hoeverre de eigenaren van pluimveestallen in deze zogenaamde «hotspots» in hun vergunning ook een aparte afwijkende status hebben waaruit blijkt dat ze binnen een zogenaamde «hotspot» zitten? Kan de Staatssecretaris aangeven hoe zij individuele bedrijven alleen op basis van hun locatie verschillende reductiedoelstellingen kan opleggen en of dit juridisch houdbaar is (gelijkheidsbeginsel)?

De leden van de VVD-fractie lezen dat gemeenten de maatwerkmaatregelen moeten nemen en dat zij hotspots moeten selecteren. Deze leden lezen ook dat gemeenten zich kunnen aanmelden om mee te doen als ze knelpunten hebben. Hoe kijkt de Staatssecretaris aan tegen de rol van de gemeenten in het sectorplan en op welke manier borgt zij dat reductiedoelen behaald worden, wanneer gemeenten niet meedoen?

De leden van de VVD-fractie lezen dat het uitgangspunt van de emissiereductie de standaardemissie PM₁₀ per stalsysteem is, zoals vermeld in de vergunning in 2016. Deze leden lezen tevens dat bedrijven conform Europese regelgeving gebruik dienen te maken van beste beschikbare technieken (BBT) en dat conform het besluit Emissiearme huisvesting de

randvoorwaarden voor die BBT zijn vastgelegd in de «Regeling ammoniak en veehouderij»-lijst (RAV-lijst). Kan de Staatssecretaris aangeven in hoeverre de momenteel beschikbare technieken voor PM₁₀ op de RAV-lijst afdoende en juridisch houdbaar zijn? Kan zij tevens aangeven welke nieuwe technieken er de komende jaren verwacht worden op de RAV-lijst?

De leden van de VVD-fractie lezen dat pluimveebedrijven gestimuleerd moeten worden om te investeren. Kan de Staatssecretaris aangeven hoeveel pluimveebedrijven op basis van dit sectorplan zullen moeten investeren en om welk bedrag het per pluimveebedrijf ongeveer zal gaan? Heeft de sector daar zelf berekeningen voor gemaakt? Heeft de Staatssecretaris een impactanalyse gedaan voor dit sectorplan en, zo nee, is zij bereid dat alsnog te doen? Kan de Staatssecretaris aangeven welke stimuleringsmaatregelen en subsidies er voor de investeringen in emissiereducerende, beste beschikbare technieken voor pluimveestallen beschikbaar zijn?

De leden van de VVD-fractie lezen dat PM₁₀ binnen enkele honderden meters van de bron neerslaat. Kan de Staatssecretaris aangeven wat de gezondheidswinst van de maatregelen uit het sectorplan is voor Nederland?

De leden van de VVD-fractie lezen dat de regelgeving de komende periode verder wordt uitgewerkt en in procedure wordt gebracht. Kan de Staatssecretaris aangeven in hoeverre er samenhang bestaat met de aanpak vermindering stikstof en het voornemen van het kabinet om normeren en beprijzen uit te gaan werken? Hoe borgt de Staatssecretaris dat die regelgeving niet gaat stapelen of elkaar gaat doorkruisen?

D66-fractie

WHO en SLA

Op welke manier is de Staatssecretaris van plan om de voortgang en de concrete gezondheidswinst van de maatregelen te meten? Welke actie zal worden ondernomen, als de beoogde doelen niet worden gehaald, en zal de Kamer hierover worden geïnformeerd?

De leden van de D66-fractie merken op dat in het sectorplan de nieuwe advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) voor luchtkwaliteit nog niet zijn meegenomen. Op welke manier zal er rekening worden gehouden met deze aangescherpte WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit? Hoe zal in het algemeen worden omgegaan met eventuele toekomstige aanscherpingen van het beleid op het gebied van luchtkwaliteit/fijnstof?

De leden van de D66-fractie lezen in de brief dat het Schone Lucht Akkoord (SLA) aangrijpingspunten biedt voor provincies, gemeenten en pluimveehouders om hun samenwerking vorm te geven. Wat betekent dit voor gemeenten die hier niet aan meedoen en voor de pluimveehouders in die gemeenten?

Subsidies en innovatie

De leden van de D66-fractie merken op dat in het sectorplan wordt gesproken over staltechnieken en -systemen die de uitstoot van fijnstof moeten verlagen. Bij het terugdringen van de stikstofuitstoot en geuroverlast hebben deze leden vaker gezien dat inzetten op technologische innovatie vaak niet de gewenste reductie oplevert. Hierover hebben zij nog een aantal vragen. Hoe zal deze opgave (reductie van

fijnstof) in samenhang worden gezien met andere opgaven voor de pluimveesector, zoals stikstof en geurproblematiek? Hoe wordt er rekening gehouden met eventueel tegenvallende uitstootwinsten als gevolg van het toepassen van nieuwe innovaties? Mochten deze inderdaad tegenvallen, waar zal dan extra inzet worden gepleegd?

De leden van de D66-fractie merken op dat in het sectorplan ook een aantal keer wordt gesproken over mogelijke nieuwe subsidies en het uitbreiden van bestaande subsidies. Concreet staat aangegeven dat klimaatbeheersingssystemen toegevoegd zouden moeten worden aan de bestaande subsidie gericht op brongerichte maatregelen. Hoe kijkt de Staatssecretaris naar het voorstel uit het sectorplan om ook klimaatbeheersingssystemen toe te voegen aan de bestaande subsidieregeling gericht op brongerichte maatregelen? Klopt het dat deze innovatie nog in ontwikkeling is en dat er dus een risico aanwezig is dat deze niet de gewenste fijnstofwinst oplevert?

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

De leden van de D66-fractie lezen in het sectorplan: «Betrokken gemeenten en omgevingsdiensten geven aan, dat hun personele capaciteit momenteel (te) beperkt is voor het actualiseren van vergunningen en de aanpak van de fijnstofproblematiek met pluimveebedrijven en dat zij daarvoor dus graag samen willen werken met de pluimveesector». Hierover hebben deze leden nog een aantal vragen. Herkent de Staatssecretaris het beeld dat in het sectorplan geschetst wordt over de capaciteit bij de omgevingsdiensten? Zo ja, wat gaat de Staatssecretaris daaraan doen? Zo nee, betekent dit dat zij vindt dat omgevingsdiensten voldoende zijn uitgerust? Hoe kijkt de Staatssecretaris naar de genoemde samenwerking tussen de pluimveesector en de omgevingsdiensten? Hoe kan worden voorkomen dat omgevingsdiensten blind varen op data en informatie vanuit de pluimveesector in plaats van op basis van metingen en controles?

Overige

De leden van de D66-fractie hebben over de exacte uitwerking van de doelen nog een aantal vragen. De definitie en de manier waarop «hotspots» worden aangewezen heeft groot effect op het te voeren beleid in specifieke regio's. Zal de Staatssecretaris dezelfde definitie hanteren voor een «hotspot» als in het sectorplan? Op welke manier zullen hotspots worden aangewezen? Binnen deze hotspots zal de uitstoot tot 2028 verlaagd worden met 50% voor nieuwe en bestaande stallen. Hoe verhoudt deze daling op kortere termijn zich tot de scherpere daling van 70% in 2030 die eerst beoogd werd voor nieuwbouw? Buiten de hotspots zal 30% reductie verwacht worden van bestaande stallen in 2030, dit in plaats van de beoogde 50%. Kan de Staatssecretaris toelichten hoe zij is gekomen tot deze nieuwe, bijna gehalveerde norm?

PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie vragen aan de Staatssecretaris hoeveel pluimveehouders door de emissiereductiedoelstellingen mogelijk in de knel kunnen problemen komen (financieel, operationeel etc.).

De leden van de PVV-fractie constateren dat er veel overheden in de lijst met betrokken personen staan. Deze leden vragen daarom aan de Staatssecretaris of er draagvlak onder de pluimveehouders voor dit sectorplan is, of dit gemeten is en, zo ja, hoeveel procent van de pluimveehouders dit plan en de bijbehorende maatregelen onderschrijft.

CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie lezen dat het sectorplan onder andere strengere maatregelen behelst voor pluimveebedrijven binnen hotspotgebieden in vergelijking met regio's waar fijnstof geen probleem is. Er zijn gemeenten als hotspotgebied aangewezen, terwijl er slechts in een zeer beperkt deel van de betreffende gemeenten sprake is van een hotspot. Deze leden vragen dan ook naar de mogelijkheden voor maatwerk in die gemeenten. Daarnaast horen zij graag of die gemeenten zelf kunnen bepalen waar zij in de gemeente de hotspotbenadering toepassen en waar niet.

Daarnaast hebben de leden van de CDA-fractie vragen over de mogelijkheid tot verdere versnelling van investeringen in emissiereducerende maatregelen door middel van een investeringsregeling voor de sector. Deze leden zijn benieuwd welke mogelijkheden er zijn om hierbij breder te kijken dan bronmaatregelen. Zij horen graag of en hoe innovatieve technieken, zoals stalklimaatbeheersingssystemen, kunnen worden gesubsidieerd, omdat deze niet alleen mogelijkheden bieden om de emissie van fijnstof, maar ook die van ammoniak fors te reduceren. Deze leden horen graag of er een investeringsregeling voor innovatieve technieken komt, die pluimveehouders stimuleert om daarin te investeren en daarmee sneller emissies te reduceren.

GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie merken op dat fijnstof uit de pluimveehouderij op meerdere manieren schadelijk is voor de volksgezondheid. In belangrijke mate is het stof drager van schadelijke bacteriën en virussen die bij mutatie als zoönose een nieuwe pandemie kunnen veroorzaken. Uit de eerdere onderzoeken naar de zoönosegevoeligheid van Europa bleek wel dat juist de enorme aantallen dieren en de grote concentratie veehouderijen in delen van Nederland het potentieel hebben om de volgende pandemie te veroorzaken. Deze leden maken zich hier grote zorgen over en zijn dan ook van mening dat het fijnstofbeleid dienstig moet zijn aan de zoönosepreventie. De voorstellen van de sector zijn wat dit betreft onvoldoende. Deze leden vragen dan ook aan de Staatssecretaris om alle middelen voor te schrijven die technisch mogelijk zijn. Kan de Staatssecretaris aangeven hoe de voorstellen zich verhouden tot de Europese BBT-richtlijnen? Waarom worden niet alle technische mogelijkheden dwingend voorgeschreven? Kan de Staatssecretaris aangeven hoe haar keuzes zich verhouden tot het rapport-Bekedam (Kamerstuk 25 295, nr. 1357)? Waar zitten de verschillen? Hoe past het plan van de Staatssecretaris in de grotere opgave van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en het stikstofbeleid? Is onderzocht wat de resterende reguliere maatschappelijke schade als gevolg van de ziektelast door fijnstof uit de (pluimvee)houderij is en wat de voorgestelde maatregelen hieraan doen? En is onderzocht wat de maatschappelijke kosten van een nieuwe pandemie zijn en hoe deze zich verhouden tot de maatschappelijke baten van de grote veedichtheid in Nederland? Zo nee, kan de Staatssecretaris dat alsnog doen?

Partij voor de Dieren-fractie

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben met verbazing kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris waarin ze schrijft dat zij een deel van de eerder aangekondigde regelgeving voor het terugdringen van de fijnstofuitstoot uit pluimveestallen zal inruilen voor een sectorplan van de Nederlandse Vakbond Pluimveehouders en Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) (Kamerstuk 30 175, nr. 415). Een sectorplan

waaraan ook medewerkers van een veevoergigant en een bedrijf dat technologische stalsystemen ontwikkelt, hebben meegeschreven. Deze leden vragen de Staatssecretaris hoe dit precies is gelopen. Schuift de Staatssecretaris ook voor andere sectoren die betrokken zijn bij het Schone Lucht Akkoord of andere sectoren die worden geraakt door haar beleid, eigen regelgeving aan de kant als zij hiertegen in opstand komen? Zo ja, welke? Zo nee, waarom geldt dit wel voor de veehouderij?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie merken op dat de uitstoot uit pluimveestallen een grote bron van fijnstof vormt, zoals de Staatssecretaris zelf ook al schrijft. Dit kan leiden tot serieuze longproblemen bij omwonenden, zoals lagere longfuncties en longontstekingen. En mensen die al lijden aan longziekten, zoals COPD, ervaren hierdoor meer gezondheidsklachten. De uitstoot van veehouderijbedrijven moet dus flink worden verlaagd om de gezondheid van mensen met een longziekte te verbeteren én om te voorkomen dat meer mensen longziekten krijgen. Maar hierin gebeurt nog veel te weinig. Eind 2022 bleek dat het aantal overschrijdingen van de fijnstofnorm (PM_{10}) in Nederlandse gebieden met intensieve veehouderij zelfs is toegenomen (Kamerstuk 30 175, nr. 429). En dat terwijl die norm al onvoldoende is. Kan de Staatssecretaris bevestigen dat er volgens de WHO eigenlijk geen veilige hoeveelheid fijnstof bestaat waarbij er geen gezondheidsrisico's zijn? Klopt het dat in het sectorplan bovendien geen rekening is gehouden met de aangescherpte WHO-normen uit 2021 en de voorgestelde herziening van de EU-richtlijn?

Denkt de Staatssecretaris dat de doelstellingen van het sectorplan voldoende zijn om de gezondheidsrisico's significant te doen afnemen? Zo ja, waar baseert zij dit op? Hoe gaat de Staatssecretaris ervoor zorgen dat de fijnstofuitstoot uit de pluimveehouderij op zijn minst voldoet aan de laatste WHO-normen en de voorgestelde herziening van de EU-richtlijn? Welke instrumenten heeft zij om dit af te dwingen?

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie merken op dat volgens het RIVM het (fors) beperken van de veehouderij nodig is om in 2030 aan de WHO-advieswaarden te voldoen, naast het (fors) beperken van de productie van de zware industrie en de lucht- en zeevaart (Kamerstuk 36 246, nr. 6). Erkent de Staatssecretaris dat de pluimveesector voor een grote opgave staat? En ook als ervoor wordt gekozen om dit doel vooruit te schuiven naar 2050, zou het buitengewoon onverstandig zijn om nu te investeren in stallen die nog tientallen jaren blijven staan, waardoor het onzeker is of het doel op een later moment wel zal worden behaald. Daarbij wijzen deze leden erop dat het terugdringen van de uitstoot van fijnstof niet de enige opgave is voor de (pluim)veehouderij. Ook op het gebied van dierenwelzijn, klimaat en het terugdringen van zoonoserisico's zijn grote aanpassingen nodig. Deelt de Staatssecretaris de mening dat het een gemiste kans zou zijn als al deze doelen niet samen worden aangepakt in de integrale landbouwtransitie? Op welke manier is de Staatssecretaris betrokken bij de gesprekken over het NPLG?

ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de Staatssecretaris in hoeverre en op welke manier dit plan aansluit bij het NPLG en de stikstofreductiedoelen. De pluimveesector is aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord, maar hoe verhoudt het omarmen van dit sectorplan zich met de afspraken in dat akkoord? Klopt het dat in het sectorplan daarnaast de aangescherpte WHO-normen uit 2021 en de voorgestelde herziening van de EU-richtlijn niet zijn verwerkt? Tot slot: hoe gaat de Staatssecretaris het plan actualiseren?

SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie constateren dat de Staatssecretaris kiest voor een andere interpretatie van de hotspots dan door de sector is voorgesteld. De sector had gekozen voor extra uitstootreductie in gebieden waar de WHO-norm voor de fijnstofconcentratie wordt overschreden en waar de pluimveesector een significante bijdrage aan levert. Waarom kiest de Staatssecretaris voor een veel ruimere interpretatie, namelijk de pluimveedichtheid van gemeenten? Dan zouden ruim zestig gemeenten als mogelijk hotspot aangewezen worden, terwijl het aantal hotspots waar de WHO-normen overschreden worden en de sector een significante bijdrage levert veel kleiner is. Is de veronderstelling juist dat dan veel meer hotspots aangewezen worden dan nodig is? Deze leden ontvangen graag een nadere toelichting. Is de Staatssecretaris bereid de wijze waarop hotspots geselecteerd worden in overleg met de sector te heroverwegen en de WHO-normen als leidraad te nemen?

BBB-fractie

Het lid van de BBB-fractie spreekt haar waardering uit voor het feit dat de sector zelf met een plan is gekomen om de doelen voor fijnstofreductie te halen. De Staatssecretaris geeft nu aan het sectorplan over te nemen, maar niet volledig. Het sectorplan is er echter in zijn geheel op gericht om de doelen te halen. Bij dit lid gaan er alarmbellen af, als plannen ten dele worden overgenomen: worden de doelen dan nog wel gehaald? Is er dan nog samenhang in het plan of worden zaken doorkruist? Door onderdelen uit een plan te halen wordt er immers gedaan aan cherrypicking. En dat leidt meestal niet tot gewenste resultaten. Graag een reactie van de Staatssecretaris hierop.

Het lid van de BBB-fractie wil benadrukken dat als het gaat om fijnstof vanuit de pluimveehouderij, het gaat om PM_{10} (de fractie $PM_{2,5}$ is verwaarloosbaar). PM_{10} heeft een andere uitwerking op de volksgezondheid dan $PM_{2,5}$. PM_{10} is immers grover van samenstelling en dringt derhalve minder ver door in het lichaam (bijvoorbeeld in de longen). Het meeste slaat binnen een paar honderd meter van de stal neer. Dit lid denkt dat het met name vanuit het oogpunt van volksgezondheid belangrijk is om een onderscheid te maken tussen verschillende bronnen en soorten fijnstof, zoals TNO adviseert in zijn position paper voor het rondetafelgesprek over de herziening van de richtlijnen inzake luchtkwaliteit op 23 februari 2023 «Fijnstof: norm gehaald, probleem niet opgelost». Is de Staatssecretaris het met dit lid eens dat er binnen het beleid een onderscheid gemaakt zou moeten worden tussen verschillende bronnen en soorten van fijnstof? En zo nee, waarom niet?

Het lid van de BBB-fractie staat positief tegenover het instellen van generiek beleid aangevuld met beleid gericht op hotspots. Het is daarbij van belang dat er een goede definitie van «hotspots» wordt gehanteerd, die recht doet aan het principe van een hotspot. Logischerwijs is een hotspot een geografisch afgebakend gebied waar de gezondheidkundige normen worden overschreden, zoals PM_{10} die de EU of de WHO heeft bepaald. Op het moment dat een groot deel van de gemeenten met pluimveehouderijen wordt aangemerkt als «hotspot», zonder dat in die gemeenten sprake is van overschrijding van gezondheidkundige normen, raakt dit begrip zijn waarde kwijt en is niet langer sprake van gericht en met maatvoering terugdringen van emissie. Is de Staatssecretaris dat met dit lid eens? Zo nee, waarom niet?

Het lid van de BBB-fractie leest in het plan dat de Staatssecretaris enkel in wil zetten op brongerichte maatregelen, terwijl een belangrijk deel van de beschikbare technieken daar niet onder valt. Waarom stelt zij zich zo star op? Het gaat toch om het behalen van het doel, het voorkomen dat burgers (omwonenden) worden blootgesteld aan fijnstofconcentraties boven de norm, vanuit het oogpunt van volksgezondheid? Natuurlijk is het prettig als doelen met bronmaatregelen gehaald kunnen worden, maar als dat niet zo is, dan is er in de ogen van dit lid geen enkele reden om andere technieken uit te sluiten. Staat het doel van volksgezondheid wel centraal bij de Staatssecretaris? Deze andere technieken zijn bovendien veelal klimaatbeheersingstechnieken, waarbij het mes dus aan twee kanten snijdt. Wat zijn de beweegredenen om deze niet met subsidies te stimuleren?

Het lid van de BBB-fractie begrijpt dat de Staatssecretaris geen garantie kan geven dat de huidige doelen einddoelen zijn. Maar de Staatssecretaris kan wel in de regeling opnemen dat nieuwe doelen pas worden ingesteld als deze bijvoorbeeld technisch gezien ook haalbaar zijn. Ook kan de Staatssecretaris voorwaarden inbouwen rekening houdend met de investeringscyclus van een bedrijf. Is de Staatssecretaris bereid om dit te onderzoeken en op deze wijze de sector tegemoet te komen in hun begrijpelijke verzoek?

Het lid van de BBB-fractie maakt bezwaar tegen de wijze waarop de Staatssecretaris (en naar dit lid begrijpt volkomen eenzijdig) het begrip «hotspot» heeft gedefinieerd. Hiervoor wordt verwezen naar een door de RIVM opgestelde lijst van pluimveedichte gemeenten in Nederland. Het is totaal onduidelijk of in deze gemeenten de gezondheidkundige PM₁₀ (EU of WHO) wordt overschreden. Is er sprake van blootstelling van omwonenden boven deze norm? Zo ja, over welk aandeel en welke hoeveelheden hebben we het dan?

Het lid van de BBB-fractie merkt op dat de Staatssecretaris in de beantwoording van de vragen uit het schriftelijk overleg over het BNC-fiche Herziening Richtlijn Luchtkwaliteit (Kamerstuk 36 246, nr. 6) d.d. 7 maart 2023 het volgende schrijft: «*Uit dezelfde rapportage blijkt dat het aantal PM₁₀ in gebieden met intensieve veehouderij al jaren afneemt, hoofdzakelijk als gevolg van dalende achtergrondconcentraties. Sinds 2013 is het aantal overschrijdingen gedaald van 111 naar 15, terwijl het aantal ingevoerde veehouderijen in de monitoringstool meer dan verdubbeld is tot ruim 1.300. (...) De resterende PM₁₀-overschrijdingen rond veehouderijen doen zich voor op 15 toets punten in vijf gemeenten, veroorzaakt door de bijdrage van 16 veehouderijen*». Dit lid vraagt of de conclusie dan gerechtvaardigd is dat de gehanteerde lijst van meer dan 60 pluimveerijke gemeenten niet correspondeert met de 16 veehouderijlocaties in 5 gemeenten. De RIVM-lijst met meer dan 60 gemeenten die als hotspot kwalificeren lijkt volkomen arbitrair. Dit lid ziet graag een onderbouwing van de PM₁₀ van omwonenden in die meer dan 60 gemeenten met gespecificeerd het aandeel daarin vanuit de pluimveehouderij in absolute en relatieve zin. Kan de Staatssecretaris deze onderbouwing aanleveren? En kan de Staatssecretaris toelichten waarom de keuze voor meer dan 60 pluimveerijke gemeenten een zinvolle keuze zou zijn? Ook in het licht van het feit dat daarmee de inzet van beschikbare middelen verdund wordt, doordat het beleid zich ook richt op geografische gebieden zonder normoverschrijding.

Het lid van de BBB-fractie vraagt wat de reden is dat de Staatssecretaris geen gebruikmaakt van de fijnstofemissieplannen, die een wezenlijk onderdeel zijn van het sectorplan.

Het lid van de BBB-fractie vraagt de Staatssecretaris om te reflecteren op de beeldvorming die ontstaat door de keuze van meer dan 60 pluimveerrijke gemeenten als hotspots, terwijl slechts in 5 gemeenten sprake is van normoverschrijding. Dit ligt gevoelig bij boeren, vanwege de continue stroom van negatieve frames, die mede debet zijn aan de enorme vertrouwenscrisis tussen platteland en overheid. Dit lid kan zich voorstellen dat ook gemeenten niet graag onterecht worden weggezet als fijnstofhotspot.

II Reactie van de bewindspersoon